

Madona s dítětem – Antonio da Firenze

na krček maličkého
matka zavěsila
tesák divokého zvířete
a korálovou větývku

takhle člověk brání Boha
před zlým údělem

*Wacław Oszajca
přeložil Fr.X. Halaš*

Foto Jaroslav Kvapil

Úvodem

Těším se z rozkvetlé louky i z dobrého jídla. Kráva zřejmě krásu svého oběda nevnímá. I mezi zvířaty vznikají vztahy, ale my můžeme vnímat mateřské srdce víc než tele. Výsadou člověka je možnost se ptát z jaké moudrosti a nadšení se vše okolo nás objevilo. Jsme schopni obdivu a vděčnosti. A svět – i ten vnitřní - můžeme a máme dotvářet. Anglický úředník Nicolas Winton (teď se dožil sta let) zachránil 669 židovských dětí z Československa. Vlak 3. září 1939 s 251 dětmi už z Prahy neodjel.

„Všichni jsme vás velmi zklamali, musíme přijmout svou vinu a odstoupit“, prohlásil předseda britské Dolní sněmovny Michael Martin. Do této Evropy chci patřit. Lumpárny jsou nevymýtelné, ale evropské zákony a morálka jsou lepší než naše přetrvávající pokřivenost z komunismu. Kdo chce, může se odstěhovat třeba do Severní Koreje. Vždycky mi bylo podezřelé, že nikdo neutíkal na východ.

Nemůžeme nechat komunistům, neonacistům a další spodině, aby ve volbách do Evropského parlamentu protlačili svoje lidi. Máme z koho vybírat, Jaromír Štětina je rovný a statečný chlap, Jiřina Šiklová je ověřená z totality, Jana Hybášková a Zuzana Roitová odvedly v Evropském parlamentu mnoho užitečné práce.

Svatodušní svátky dovršují velikonoční dobu. Každá neděle je velikonoční slavností. /v

SLOVA PROTI VĚTRU

Nic není pro člověka snazšího než vzdorovat. Arcibiskup Lefěbvre se postavil koncilu a založil „stranu věrných pravé víře“. Papež je varoval a potvrdil, že jsou tímto mimo církev. Nynější papež z nich v lednu klatbu sňal. Jak to přijali? V březnovém čísle časopisu rakouských „lefebřistů“ uvádějí hned na první straně výrazně slova jejich zakladatele: „Druhý vatikánský koncil sesadil našeho Pána z trůnu. My mu chceme zůstat věrni... nemůžeme se odklonit od této naší linie. S těmi, kteří našeho Pána zbavili trůnu, nechceme nic mít.“ Ve stejném duchu plném sebejistoty a neústupnosti se nesou vyjádření dnešních představitelů odštěpeného hnutí – Helmutha Trutta i Niklase Pflugera. Mají s námi soucit; podle nich jsme slepí a zaviniili tak úpadek víry. Vstřícné gesto papeže je pouze utvrdilo v jejich přesvědčení, že se pokoncilní církev musí vrátit do starých kolejí.

Jan Rybář

Anežce

Chtěl bych tě umět popsat, ne ale
v souvislostech ženy
nebo erotiky, popsat tě tak, jako bys byla
stvořena
jen pro mě, jako bys byla první člověk,
kterého vidím a jako bych byl prvním
člověkem, který
se na tebe dívá. Nedovedu to.
Pokoušel jsem se. Každý popis byl jenom
popisem
mého pohledu, sluchu, čichu, hmatu, chuti,
pocitu. To, že tě neumím popsat, je cena,
jaká se platí
za věrnost.

Tadeusz Dabrowski

Není spravedlivé, že jsem se narodil ve 20. století, v bohaté zemi a dobrým rodičům.

POBOŽNÝ LOBBISTA PIERRE

Čtyřiaředesátiletého abbé Pierra považovala Francie za někoho stejně důležitého, jako byl Charles de Gaulle nebo Louis Pasteur. Stařík v dlouhé sutaně, s bílým plnovousem a odstávajícíma ušima, na kterých visely veliké brýle, byl populárnější než fotbalista Zidane. U jeho rakve v Notre-Dame bylo předloni plno. Bezdomovci, biskupové, politici, vrchní rabin Francie a hlavní francouzský islámský duchovní. Toho staříka znala opravdu celá Francie. Někteří ho zbožňovali, jiní ho považovali za zbytečného rýpala a neřízenou střelu. Páter anarchista. Levičák. Kritik křesťanů demokratických mocných s totalitními režimy. Ten, který dokázal v televizní debatě jako jediný říci extremistovi Le Penovi, ať laskavě drží hubu. Jeden z mála křesťanů, který nahlas říkal, že hněv může být spravedlivý, pokud nezůstane jen u řeči, ale také se proti jeho příčinám něco konkrétního udělá. Dobro je čin! Jeden skutek za sto plamenných řečí!

Více než tři čtvrtě století dělal abbé Pierre (1912-2007) pro zpřítomnění jednoduché věty Bůh je láska, co uměl. A po svém! Právě ta odvaha improvizovat na hranici mezi povoleným a zakázaným je na Testamentu - jakési literární závěti abbé Pierra - strašně sympatická. Jsou to paměti bojovníka a pacifisty, který ví stejně jako Gándhí, že násilí je lepší než zbabělost.

Chudý syn se narodil bohatému otci. Z rodiny majitele továrny na hedvábí se mladý Henri Antoine Groues (jak zní právě jméno budoucího kněze) odebral přímo do františkánského řádu. Jeho rodina byla bohatá, ale k těm méně úspěšným se chovala vždycky velkoryse a se základní úctou. Také v ní bylo osm dětí a vědělo se, že je potřeba si vzájemně pomáhat. Brzy musel Henri kvůli tuberkulóze z řádu odejít. V roce 1938 byl vysvěcen a stal se kaplanem v Grenoblu. S krycím jménem abbé Pierre se účastnil protinacistického odboje. Pomáhal převádět přes hory do Švýcarska Židy i další ohrožené, včetně třeba bratra generála de Gaulla Jacquese, postiženého Parkinsonovou nemocí.

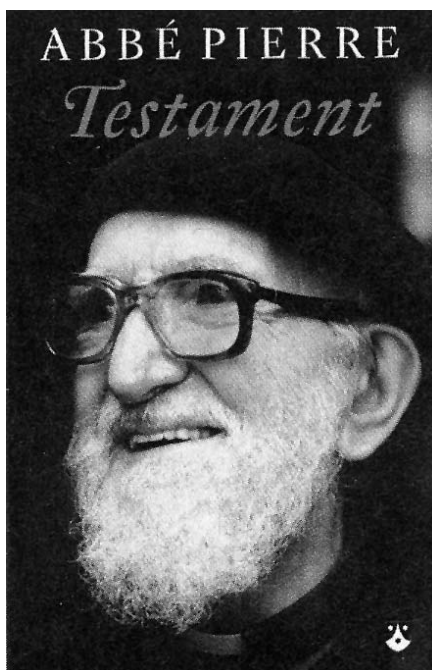
Po válce se abbé stal poslancem. Chtěl v parlamentu zastupovat chudé a bez domova. Prosadit pro tento čtvrtý svět, který nezná kontinenty a hranice, důstojné podmínky pro život. Zkušeností ze sněmovny se mu později velmi hodily. Poznal, kudy se na politiky musí, na co slyší, jak se vytváří tlak na jejich ješitnost a která témata je dokážou přitlačit ke zdi tak, aby konečně začali jednat ve prospěch nějaké konkrétní záležitosti. Pobožný lobbista, jednající vždycky přímo a jasně, s přirozenou autoritou, zrozenou dlouhodobou aktivitou a nasazením na hranici kolapsu. Ostatně, v pokročilejším věku skončil na nějaký čas pro celkové vyčerpání v lékařsky vyvolaném umělém spánku, což byla pravděpodobně jediná možnost, jak nechat sociálního workoholika odpočinout.

Modelová ukázka jeho akce: rok 1953, v

„TAJEMSTVÍ VÍRY!“

Když dostal nový kostel v Praze titul „Neposkrvněného Početi“, měl jsem obavy ze zneuctění tohoto tajemství pražskou lůzou. Tajemství se přece nevydává napospas ulici! Sdíljuje se jen vyvoleným. „Neházejte perly před svině, nedávejte svaté věci psům!“. Toto Ježíšovo varování nazývali první křesťané „disciplina arcani“, tj. kázeň ve věci tajemství víry, zvláště pak tajemství Eucharistie, navšost diskrétního a delikátního. Cihlou namalovaná rybka na zdi vedla tehdy křesťany k místu bohoslužeb. A tam, po kázání, na povel jáhna „extra omnes“, odešli všichni dosud nepokřtění domů. Tak vážně se první křesťané drželi Ježíšova varování uprostřed nevěřícího světa.

Jan Rybář

Paříži minus 20, bezdomovci, o které se už několik let stará, umírají na ulici. Vidí ve sněhu chodit matku s umrzlým kojencem. S mrtvolkou v náručí si vynutí chvíli u rozhlasového mikrofonu: Přátelé! Volám vás na pomoc. Každou noc umírají lidé! Následovala ohromující vlna humanitární pomoci pro Emauzy, domy sociální pomoci, které abbé Pierre po válce založil spolu s bezdomovci a sběrači starých hadrů. Půl století práce mezi kamarády hadráři změnilo zcela radikálně i jeho vnímání světa, občanské společnosti i rozporů mezi evangeliem a praxí církve.

Několikrát si všiml, jak se může emauzská klientela potřhat smíchy, když vidí v televizi estrádu vyhastrošených biskupů s vysokými čepicemi a zlatými berlami. Jistě, symboly mají smysl, ale jsou i chvíle, kdy musí najít někdo odvahu je odložit. Je to strašně těžké, dejte to do muzea, tak zbavil například Pavel VI. církev triumfálního křesla, v kterém se nosili papežové. Abbé Pierre neměl rád krunýř oficialit, pod nímž se evangelium měnilo v kanonické právo. Jeho oblíbeným příkladem nesmyslnosti symbolů byla otáz-

ÚDĚL KNĚZE

Napomínat neukázněné,
povzbuzovat malomyslné,
zastávat se slabých,
vyvracet názory odpůrců,
střežit se záłudností,
poučovat nevzdělané,
burcovat liknavé,
mírnit svárlivé,
ctižádostivce vykázat do patřičných mezí,
povzbudit skleslé,
uklidňovat ty, kteří jsou ve sporu,
pomáhat chudým,
osvobozovat utlačované,
prokazovat uznání dobrým,
snášet špatné,
a (ach) všechny milovat.

Augustin z Hippo

jako hluchý
odezírám z nervózních pohybů
tvých rukou po mé kůži
vidoucí píseň: a jako slepec

tápaje prsty
po tvé tváři
čtu z ní propast
která nás pohlcuje

Jiří Gold

ka: jaký význam může mít používání vína při mši pro Inuity? Je opravdu třeba dovážet víno z Bordeaux do Grónska, aby se mohla sloužit mše?

V Testamentu říká otevřeně i to, o čem si zbytek církve šeptá. Ptá se, proč církev mlčí k problému populační exploze. Říká, že nevidí jediný teologický argument, proč nesvětit ženy. Ví, že nejlepší prevencí před AIDS je věrnost, ale volba mezi tím někoho zavraždit, nebo použít kondom mu přijde jasná. Lidem stále opakoval, že je třeba plavat proti mentalitě zisku. Je skutečně tak spravedlivé pobírat úroky ze svých vkladů? Z čeho pocházejí? Z práce dětí? Z plundrování přírody? Z nelidských pracovních podmínek? A také že neriskovat znamená postupně se vzdát lidské svobody. A že je důležité vypěstovat si psychickou, sociální, politickou i náboženskou hygienu, abychom se nestali závislími na něčem, co je koneckonců jen karikaturou skutečnosti.

Hlavně je třeba něco dělat! Píše: „Mám po krk lidí, kteří si špendlíkem připíchnou fotku abbé Pierra nad postel. Jakmile se ráno probudí, podívají se na ni, setřou slzu a myslí si, že odvedli velký kus práce.“

Tomáš Weiss, Respekt 26.4.2009

KNIHA SHOWMANA A MYSTAGOGA ZÁROVEŇ

Václav Vacek: *Pozvání k Večeři Páně*,
Vyšehrad, 2008, 208 str., 248 Kč

O knize Václava Vacka *Pozvání k Večeři Páně* psaly Getsemany již dvakrát. Přesto si myslím, že si tato kvalitní kniha zaslouží recenzi i téměř rok po vydání. Dříve jsem se k ní důkladněji, ke své škodě, nedostal. Autor sám v předmluvě vyjadřuje vděk „za jakoukoliv věcnou připomínku“.

Kniha není a nechce být systematickou odbornou příručkou. Obsahuje však pouze minimum nepřesností, resp. odchylek od současného stavu poznání. Všimá si smyslu jednotlivých částí eucharistické liturgie. Autor využívá svého pastoračního talentu, aby tento smysl přiblížil současnému člověku s jeho zkušenostmi rodiny, zaměstnání, společnosti. Myslím, že se mu to podařilo.

Jinou silnou stránkou knihy je jednoznačná reformní pozice vytyčená liturgickou konstitucí posledního sněmu. Václav Vacek souzní s duchem posledního koncilu. Jeho reformy jednoznačně hájí a vysvětluje. Tam, kde nebyly dotazeny, nebo kde jsou díky momentální stagnaci překonané, autor raději mlčí.

Pro eucharistickou liturgii používá Vacek důsledně označení **Večeře Páně**. V 60. a 70. letech minulého století tento název prosazoval znalec liturgie dr. Josef Myslivec.

Ačkoliv i oficiální římskokatolické dokumenty jako Všeobecný úvod k římskému misálu či Katechismus katolické církve tento termín užívají, stále u nás dosud nezdomácněl. Namísto toho se většinou používá reformou netknutý termín s nejasným obsahem – „mše“. Kéž by kniha přinesla obrát!

Na více místech se Vacek dotýká postojů, které reformu blokují. Odvolávají se na „úctu“, „zbožnost“ ovšem ve své statické, falešné podobě. Autor se snaží ukázat na skutečné projevy **úcty a zbožnosti** spočívající v následování Ježíšova životního stylu. Ježíš „ani jednou neřekl, klanějte se mi, ale jedenáctkrát v evangeliích říká: „Následuj mě“ (str.119).

Bohoslužba je na prvním místě **službou Boha nám**. Kniha to zdůrazňuje, neboť až do reformy byla bohoslužba vnímání především jako kult – služba Bohu.

Liturgie je **společenským děním**. I když jednotlivec komunikuje s Hospodinem sám za sebe, mnohem zásadnější je komunikace se společenstvím jako celkem. Děje se i tím, že společenství komunikuje mezi sebou. „...slavit nemohu sám. K tomu potřebuji druhé. Také k poznávání a hledání potřebuji druhé. V žádném oboru lidské činnosti si nikdo nestačí sám“ (str. 151).

Při eucharistii jde o společenství jednoho stolu. Toho se těžko dosahuje při podélném uspořádání liturgického prostoru, který u nás zcela převládá. Jednou z prvních vlaštovek **komuniálního uspořádání** je nově rekonstruovaný kostel v Letohradu-Orlicí, kde

Václav Vacek působí. Liturgickým prostorem se velmi trefně zabývá i 21. kapitola knihy. Kostel není místem kam chodíme „navštěvovat Krista“. On „*chce přebývat především v nás samých a uprostřed nás. Není „vězněm svatostánku“.* (str. 147).

Přijímání pod obojí by mělo být i v římské církvi samozřejmostí. Nic mu nebrání, je možné při každé slavnostnější příležitosti, mezi které neděle jako oslava Kristova zmrtnýchvstání bezesporu patří. Praxe je však dosud jiná. Autor konstatuje: *Škoda, že zůstáváme většinou jen u jídla a tvrdíme, že pití není důležité. Nepodceňujeme Ježíše a neopravujeme jej.*“ (str. 54)

Obširně, ve 4 kapitolkách, se Václav Vacek zabývá zatemňujícím spojováním Večeře Páně s **obětí** „... *kdyby bylo na mě, zakázal bych padesát let používat slovo obět – pro ty naše pohanské představy. Možná by stačilo zaměnit Ježíšovu obět za sebeobětování.*“ (str. 69)

Několik kapitol knihy (původně homilií) je věnováno i **6. kapitole Janova evangelia**. Slovo přijímání doporučuje autor opsat jako **sjednocení**.

„Sjednotit se znamená osvojit si Ježíšův způsob života“ (str. 110). Sjednocení s druhými skrze Ježíše, které je přijímáním vyjádřeno, autor přibližuje: „Přítel nám může být velice platný; při seznamování, při práci i zábavě, při hledání pomoci, v nouzi, při nedorozumění s druhými nám může posloužit i jako tlumočnick a prostředník“ (str. 111). Sjednocení s druhými je věnována i celá 18. kapitola knihy: „*Účastník Ježíšovy hostiny má rozpoznávat novou cenu sebe sama, ale i novou cenu spolustolovníků.*“

Na některé drobnosti mám jiný názor než autor. Např. v poznámce 3 na str. 129 Václav Vacek píše „*Rovněž není vhodné, když ve velkých kostelech roznášíme Tělo Páně po lodi kostela.*“ Nevhodnost je podle Vacka dána tím, že se ztrácí blízkost stolu a společenství kolem něj. Římská liturgie v raném středověku se však rozvíjela jako „liturgie průvodů“. Lidé přinášeli služebníkům své dary (během přípravy darů) a ti je pak požehnané (nebo chceme-li konsekrované) nesli lidem a „vraceli“. Tato protisměrná dynamika je chozením k přijímání v zástupu zastřena a znamení vzájemnosti se vytrácí. V tom se s autorem shodnu. Přicházení služebníků k lidem však vyjadřuje rovněž cennou dimenzi eucharistie: Ježíš k nám přichází jako první, iniciativa je na jeho straně.

Na str. 137 si Vacek, podle mého názoru, příliš idealizuje východní církev. Věta „*Ve východní církvi se ale po celou dobu podává až dodneška Tělo i Krev*“ je sice pravdivá – pokud se přijímá, pak vždy pod obojí – ovšem lidé přijímají velmi málo, mnohdy s výjimkou kléru nikdo.

Věta „*Pravoslavní neuchovávají na oltáři Tělo Páně, ale Bibli*“ (str. 140) by měla korektně znít: Pravoslavní (většiny ritů) uchovávají na prestolu (oltářem se myslí celý prostor za ikonostasem) kromě svatých darů (Těla a Krve Páně) i myro a evangeliář. Smysl, proč Vacek větu užil, však zůstává. V pravoslaví evangeliář symbolizuje přítomnost Krista a patří mu obdobná úcta jako svatým darům.

Na str. 161 se Václav Vacek vyjadřuje k praxi přípravy darů. Souhlasím s tím, že v současné době rozpačitá. Nepovažují však

za škodu, když se dvě berachot nad chlebem a kalichem recitují potichu. Jsou tam zařazeny trochu nadbytečně – zdvojují myšlenky obsažené v anafoře – eucharistické modlitbě, což je formálně beraka s několika embolismy.

Na závěr několik příkladů, které pregnantně vyjadřují oč jde (jako ostatně převážná část knihy). V oddílu Přímluvy na str. 157 čteme: „*Přímlyvami vyjadřujeme, co nám slovo Boží připomnělo k odpovědnosti za společný život. Přímluvy mají svá pravidla a máme je pečlivě promyšlet. Připravovat je mají ti, kteří se liturgie zúčastní, nejsou jen záležitostí duchovního... Nemáme prosit za to, co je v našich silách...*“ Přímluvy považují za nejzanedbanější část současné liturgie a je třeba vítat každé jasné slovo vedoucí k nápravě.

Oddíl Obřad „pozdravení pokoje“ je zakončen: *Býváme v rozpacích, máme-li některým lidem při pozdravení pokoje tykat. Ale při liturgii si přece tykáme. I biskupovi i papežovi. Dokonce smíme tykat i Bohu.*“ (str. 173) Vždy když slyším při pozdravu pokoje „pokoj vám“ říkám si, to je divné, že je mezi lidmi tolik biskupů a dokonce biskupek. V římské liturgii je totiž tento pozdrav vyhrazen biskupům.

Myslím, že Vackova kniha patří mezi to nejlepší (spolu s knihou „Liturgie a život“ Klemense Richtera, rovněž vydanou ve Vyšehradu) co u nás v kategorii populární liturgiky vyšlo.

Pavel Hradílek, Getsemany 5/2009

PROČ SE ŽIDÉ NEOPIJÍJÍ?

Aristokraty potkáváme i na venkově. Nemívají modrou krev, ale mají ušlechtilé jednání. (Proto jsem od začátku měl Ivu Markovou k psaní rozhovorů do Okénka.) Teď jsem dočetl knihu rozhovorů s Karlem Schwarzenbergem „Knížecí život“. Tam člověk vidí, jak je rodová paměť důležitá pro závazek noblesy. Šlechtné jednání našich předků nás ovlivňuje, snažíme se zachovat podobně. Situace, ve kterých naši pochybili, nás zvou, abychom se pokoušeli je zvládnout. Tradice je předáváním životní zkušenosti a moudrosti. Nesvazuje nás, ale zavazuje. My si většinou pamatujeme jen události dvou předšlých generací, rodičů a prarodičů. Šlechtici mají delší paměť, vyprávějí si a žijí i tradici svých dávných předků. Židé se dokonce živě vztahují až k Adamovi. Rádi se hlásí např. k Abrahámovi, který válčil, aby vysvobodil uneseného synovce Lota (ten nejednal vždy s Abrahámem pěkně) a odvážil se vyjednávat s Hospodinem dokonce o záchraně sodomských.

Židé si ale nezakrývají ani selhání předků a vypráví si to před dětmi a s dětmi. Každá generace židů se znovu a znovu se starostí ptá (odsoudit druhého je příliš laciné), jak to, že Noe (jediný spravedlivý před potopou) klesl tak hluboko, že se opil a nahý ležel ve stanu. Ten příběh je pro ně stále živý. Noe je přece z jejich rodiny, je to jeden z jejich dědečků a Bible je knihou života.

Židé se dodneška spolu s dávným Šemem a Jefetem stydí nejen za opilého Noeho, ale i za Cháma, který se tátovi posmíval a chtěl situace využít. Vzpomínáte, jak Šém a Jefet šli pozpátku a přikryli nahého otce pláštěm?

Židé přemýšlí, co se tenkrát stalo a co všechno my dnes můžeme odkázat svým dětem – dědictví blahé nebo neblahé, příklad následováníhodný nebo zničitelný. (Chám svým potomkům způsobil prokletí.)

V mnoha rodinách něco jiného říkáme a něco jiného děláme. Nejen pro děti je důležitý příklad – to, co se dělá.

Zůstáváme v něčem dlužní nejen svým předkům, ale i svým dětem. Omluva – rodičům i dětem - je nejen slušností, patří k podmínkám, aby nám mohlo být odpuštěno a aby nám mohl Bůh pomoci k polepšení.

Mimochoodem v Bibli je pití vína výrazem radosti a vděčnosti. I chudí židé se vždy snažili mít alespoň trochu vína k slavnosti sobotní večeře. Poděkování za jídlo a víno patří k jejich sobotní rodinné modlitbě.

Zvrhlým pitím neškodíme jen sobě, je prokletím i pro děti - špatným příkladem neodpovědnosti, bezohlednosti a sobectví. Bůh hájí děti, proto Ježíš říká závažná slova: „Kdo by svedl k hříchu jednoho z těchto nepatrných, kteří ve mne věří, pro toho by bylo lépe, aby mu pověsili na krk mlýnský kámen a potopili ho do mořské hlubiny.“

(Mt 18,6)

NEONACISTY BYCH VZAL DO OSVĚTIMI

rozhovor s Arnoštem Lustigem (1926)

Co říkáte tomu, co se nedávno dělo okolo výstavy Achtung! Petera Fusse v Roxy, kde byly lidmi z pražské židovské komunity poničeny objekty, na nichž měli esesáci na rukávech místo hákových křížů židovské hvězdy?

Tenhle případ jsem nesledoval... Obecně bych řekl, že v každém národě je spodina, která se neřídí morálními pravidly, dobré je pro ni jen to, co se jim hodí. Já bych tyto provokace nepodceňoval, ani nepřeceňoval. Co se týče samotných neonacistů, vzal bych je na den do Osvětí, aby viděli, co jsou koncentráky a že oni by bývali byli prvními, které by Němci vyhubili poté, co by vyhubili židy. Hned po židech byli na řadě Slované. Takže neonacisté by se ani nenarodili. Žijí jen díky tomu, že Hitler neztřížil a že Němci nedokázali v plynových komorách zabít ještě víc. Hitler chtěl rasu tak čistou, jako jsou lední medvědi. Taková v Evropě není.

Výtvarník chtěl asi ukázat, že Izrael, kde žijí potomci obětí holocaustu, se může někomu jevit jako velmi militantní stát.

Izrael se brání. Každý žid cítí ve svých genech ohrožení. Hitler nebyl zdaleka první, jen nejdůslednější. Židé povstali proti Římanům a mimochodem – tehdy v Palestině žádní Arabové ještě nebyli... Kdyby se bránili Angličané, Italové nebo jiní, nikdo by se nedivil, ale když se brání Židé, berou se na ně nespravedlivě měřítka. Židé jsou už na nespravedlnost zvyklí. Řídí se svým pudem sebezáchovy, ať si svět říká, co chce. Buď vyhrají všechny potyčky a války, nebo Izrael nebude.

Vy jste se v Izraeli oženil ...

... vzal jsem si holku, která byla v Terezíně a cítila jako odkaz války to, že se musí bránit, proto byla v izraelské armádě ... Od druhé světové války Židé cítí, že Izrael je jejich jediná šance – kdyby existoval v roce 1938, mnoho hrozných věcí by se nemohlo stát. Můj otec nedal na Československo dopustit. Žil tady a Němci ho zaplnovali. Němci Židy dokázali ponížit a jedinou odpovědí proti ponížení je důstojnost. Výrazem této důstojnosti je právě existence státu Izrael, i když třeba jako Žid žijete na Ďábelských ostrovech.

V Izraeli jste byl také v roce 1948 jako reportér Lidových novin. O tom, že byste tam zůstal, jste neuvažoval?

Raději žiju tady. Českou zem mám rád i s její psychologii a atmosférou. Čeština pro mě znamená živou vodu. V Izraeli bych žít mohl, protože během jednadvaceti let emigrace jsem se přesvědčil o tom, že bych mohl

žít kdekoliv, kde budu moci psát ... A kdybych měl jít za Izrael do války, nezaváhám a půjdu, a kdybych měl poslat do války svého syna a dceru, tak je pošlu. Vznik a existence Izraele je pro židy i Židy tím nejdůležitějším. Přitom není lehké tam žít. Můj vnuk – ze Ženevy, zkažený evropským blahobytem – je nyní v Izraeli a pracuje v kuchyni v kibucu, a dělá to dobře. Vstává ve čtyři hodiny a učí se odpovědnosti za druhé. Když čistí kotle nebo pečou chleba, musí mít čistě ruce, jinak ho vyhodí, protože může onemocnět půl kibucu. A to mu v Ženevě nikdo neříká. Americká střední vrstva, když má zkažené děti, je posílá do West Pointu. Židovské děti zas posíláme do kibucu. ...

Jste nyní nominovaný na Man Booker International Prize, několikrát jste byl již uváděn mezi nominovanými na Nobelovu cenu a také jste vloni

získal Cenu Franze Kafky. Berete to jako ocenění vašeho díla jako celku?

Nebudu lhát, je to vždycky potěšení, jako když vás maminka pochválí, když přijдете domů ze školy, ale zase se z toho nemůžete zbláznit, i kdybyste to vyhrál. Když to vyhraju, dobrý, když to nevyhraju, taky dobrý, aspoň mi nikdo nebude závidět.

... Pohybujete se mezi Amerikou a Čechami. Zatímco za oceánem teď všichni upínají své naděje k Obamovi, tady je dvacet let po listopadu 1989 velká dezi-luze.

Nedávno jsem byl v Americe a moc krize jsem neviděl, jen se začalo trochu šetřit, místo tří aut má rodina dvě... A ten den, kdy byl Obama zvolen prezidentem, jsem stál na zastávce na Wisconsin Avenue a mával jsem na autobus, aby zastavil. Za volantem byl urostlý černoš – a nezastavil ... Tak jsem si říkal: Aha, černoši zvedli hlavu, na ledacos a ledaskoho se vykašlou ... Je dobře, že mají černošského prezidenta, i když tomu řidiči jsem samozřejmě spílal ještě do výfuku.

A zdejší situace?

Tady je politika loutkové divadlo... V tom jsou Češi podobní Američanům – začínají vnímat politiku jako dobrodružství ... Hodně lidí si plete svobodu a demokracii s bezohledností a chamtivostí.

Co teď píšete?

Píšu o statečném advokátovi, který hájí ženu, jež pomohla zraněnému Heydrichovi a pak měla v důsledku toho velmi pohnutý osud. O to mě požádal král českých advokátů Vladimír Jirousek. Byla potom ještě dvakrát souzená a mohla prodávat jen zeleninu. Chtěla totiž pomáhat českému podzemnímu hnutí, a stýkala se s gestapem, a asi to správně neuměla nebo nedělala, a doplatila na to.

A jak teď žijete?

Pořád stejně ... Rád.

LN, 9.5. 2009

SVATBA NEBO „PSÍ KNÍŽKA“?

Manželka si našla milence a rozvedla se. Milenec si ji ale nevzal, jen ji léta využíval. Rozvedený manžel měl rád svou ženu a obdivuhodně se věnoval dětem. Seznámil se se svobodnou dívkou a začal s ní žít. Svatbu neměli. Manželka za několik let znovu objevila svého manžela. Znovu se vzali. Opuštěnému děvčeti zbyla bolest, která se téměř blíží bolesti rozvodu.

Dva spolu měli dítě. Za pár let se ona odstěhovala k jinému mužskému. „To už nevidíme naše vnouče?“, nařikali prarodiče. „Jaké vnouče? Nikdy jsme svatbu neměli“, prohlásila ona.

Co se odehraje v rodině, odejde-li od partnera a několika dětí ten, který před několika léty zjistil, že je homosexuál?

Má vydržet ve vztahu, který manželstvím není? Je statečnější v katastrofálním manželství zůstat nebo odejít?

Rozvod je větším neštěstím než smrt partnera. Děti nemůže postihnout nic horšího než rozvod rodičů.

Velké množství mužských jezdí na silnicích bez řidičského průkazu.

Podvodníci se vydávali za policisty a vybírali pokuty.

Někdo předstíral, že je lékařem.

Ženatý svádí vdanou a vdaná koketuje s ženatým – a už to nepokládají za špatnost.

Nejde o papír, ale o to, kdo jsem, za koho se vydávám a koho podvádím nebo svádím.

Dříve se jedinec silně ztotožňoval se skupinou, do které patřil, s rodině, církví, obcí, státem. Byl Novákem, ženatým, luteránem, Čechem nebo Němcem. Společensví jej neslo, zajišťovalo mu určité místo, práva a povinnosti. Takto dodneška funguje např. islámská kultura. V takovémto uspořádání ale často nebylo dost pozornosti pro jedinečnost člověka. Až v posledních sto letech prosazujeme práva jednotlivce. Ale kyvadlo se vychýlilo na opačnou stranu.

Dnes se kdekdo dožaduje svých práv, ale málokdo se hlásí ke svým povinnostem.

Homosexuálové se dožadují práva mít dítě. Některé svobodné ženy si pořídí dítě a zapominají, že dítě má právo na oba rodiče.

Je přece neštěstím, zemře-li někdo z rodičů. Děti vychovává třeba matka s babičkou, ale otec bude dětem nezastupitelně chybět.

Prosazujeme svá práva často na úkor druhých, a odmítáme všechno, co nás svazuje. A jiný metr máme na sebe a jiným poměrujeme druhého.

Děsím se poškození dětí, které nezakusí v rodině dost bezpečí, jistoty a bezpodmínečné lásky. Žijí v mnohaúhelníku táty, mámy, několika otčímů, řady babiček a dědů. Jak se ty děti vyhojí z mnoha osudových zranění, kdo a čím jim doplní prázdné prostory v jejich srdcích?

Jak, podle čeho a podle koho, uspořádáme svůj život a vztahy s druhými?

Bůh má rád děti a uspořádání rodiny má

BÁSEŇ, KTERÁ PRORAZILA

Báseň, která obletěla svět... báseň, která není pouhou básní a kterou by se měli rodiče a vychovatelé naučit z paměti, a především uskutečnit to, co se v ní říká.

„Poprvé jsem publikovala Děti se učí to, co prožívají v roce 1954 v týdenní rubrice pro rodiny v jedněch místních novinách v jižní Kalifornii. Měla jsem tehdy dvanáctiletou dceru a devítiletého syna. Byla jsem rodinným poradcem v pedagogickém programu pro dospělé v místní škole a ředitelkou pedagogické služby pro rodiče v mateřské škole. Ani v nejmenším jsem si nemyslela, že by se moje báseň mohla stát celosvětovým hitem.“ Tak hovoří Dorothy Law Nolteová, jejíž báseň v krátké době obletěla celý svět.

Jestliže děti žijí s kritikami,

naučí se odsuzovat

Jestliže děti žijí s nepřátelstvím,

naučí se bojovat

Jestliže děti žijí se strachem,

naučí se být úzkostné

Jestliže děti žijí se soucitem,

naučí se sebelítosti

Jestliže děti žijí se směšností,

naučí se být nesmělé

Jestliže děti žijí se žárlivostí,

naučí se cítit závist

Jestliže děti žijí s ostudou,

naučí se cítit vinnými

Jestliže děti žijí s povzbuzováním,

naučí se sebejistotě

Jestliže děti žijí s tolerancí,

naučí se být trpělivé

Jestliže děti žijí s chválou,

naučí se oceňovat

Jestliže děti žijí s přijetím,

naučí se milovat

Jestliže děti žijí se souhlasem,

naučí se mít rády samy sebe

Jestliže děti žijí s uznáním,

naučí se tomu, že je dobré mít

nějaký cíl

Jestliže děti žijí s dělením se,

naučí se být velkorysé

Jestliže děti žijí s poctivostí,

naučí se být upřímné

Jestliže děti žijí s korektností,

naučí se, co je spravedlnost

Jestliže děti žijí s laskavostí a

s tím, že si jich někdo váží,

naučí se úctě

svůj význam. My, často přehnaně, bezohledně myslíme jen na sebe.

Ve světě je mnoho nespravedlností a bolesti.

Každý chybujeme, ale máme mít veliké nároky na sebe, abychom svůj podíl na zlu ve světě zmenšili na co nejmenší míru.

Křesťanskou kulturu udržíme pro naše děti jen tehdy, uspořádáme-li si svou rodinu podle Kristovy moudrosti. Ne podle toho, za co my křesťanství vydáváme nebo jak jsme křesťanství pokroutili. /v

Jestliže děti žijí s jistotou,
naučí se důvěřovat sobě a bližnímu

Jestliže děti žijí s dobrotivostí,
naučí se, že svět je krásným místem pro život.

Báseň jednoduchým způsobem vyjadřuje velmi salesiánský pedagogický princip: nejmenší děti se učí jedině ze zkušeností sdílených s dospělými, kteří jsou pro ně významní.

Doktorka Nolteová tvrdí, že prostředí a citový model rodiny utvářejí základní osobnostní strukturu dětí. Většina otců a matek chtějí být skutečně laskavými, chápajícími, ochotnými, upřímnými a spravedlivými vůči svým dětem. Jejich příprava ohledně metod a technik vzájemné interakce je téměř vždy nedostatečná. Spěch a starost o hmotné věci zničí i ty nejlepší úmysly. Samozřejmě, že neexistují rodiče, kteří se ráno vzbudí a řeknou partnerovi: „Vmyslel jsem čtyři výborné způsoby jak zničit sebedůvěru našeho malého Marečka: odsuzovat ho, zesměšňovat ho, zostuzovat ho a neříkat mu pravdu.“ Nikdo nechce úmyslně zraňovat své děti, a přesto rodiče dělají právě toto. I když to nemají v úmyslu.

Sedm záporných věcí

Báseň začíná sedmi velice destruktivními momenty, které mohou ohrozit dětskou osobnost. Začíná se kritikou. Jedná se o nejběžnější postoj, který se projevuje napomináním, neustálými stížnostmi a ustavičným hubováním. Nikdy nepřináší řešení a děti si začínají myslet, že „normální“ reakcí na problémy je si na ně stěžovat. Stále častěji děti vyrůstají v ovzduší plném nepřátelství, potlačovaného hněvu, strachu a agresivity.

Naše kultura nás zásobuje mnoha příklady násilí a boje. Stejně tak se tomu děje ve škole, na ulici i na sídlišti. Děti mohou rovněž vidět a slyšet, jak se jejich rodiče hádají mezi sebou, nebo se svými nadřizenými a sousedy. Žijí-li děti v agresivním ovzduší, cítí se zranitelné. Některé reagují tím, že se stanou násilnými a útočnými, jiné jsou naopak úzkostné a nejisté.

Soucit, sebelítost, směšnost a ostuda jsou odvrácenou stránkou růstu. Všichni jsme někdy objektem výsměchu nebo sarkasmu. Je velmi důležité, aby se děti naučily, že je možné se mýlit, aniž by se dočkaly posměchu. Rodiče jim mohou dát ten nejkrásnější dárek: udělat z domova bezpečný přístav, kde by děti mohly počítat s tím, že alespoň zde mohou být prostě svobodně sebou samými. Tímto způsobem je možno zneškodnit další destruktivní pocit: žárlivost, která vede k závisti, soutěžení a neustálé konfrontaci. Rodiče se musí naučit oceňovat to, co je v každém dítěti jedinečné, a pomáhat dětem hodnotit sebe samé, přijímat se a vyrůstat s dobrým míněním o sobě.

Bruno Ferrero, Salesiánský magazín 09
přeložil Ladislav Heryán

AKTUALITY

Alfréd Strejček a Štěpán Rak: Hoši od Bobří řeky v pátek večer 12.6. v 19 h. v lesním klubu u myslivecké chaty v Bažantnici.

ČERVNOVÉ POZVÁNÍ NA KOPEČEK

výstava fotografií Jihdřicha Štreita v sobotu 13. června v Letohradě na Kopečku. Od 9. h. bude celý den otevřena kaple sv. Jana Nepomuckého a ambity. Každou celou hodinu nabízíme prohlídku areálu s výkladem o sv. Janu Nepomuckém a historii Kopečka. V 17 h. **vernisaž výstavy fotografií J. Štreita.** V 18.15 h. **autorské čtení spisovatelky Gudrun Pausewang** z pozoruhodné knihy: „A ještě jsem ti chtěla říct ...“. Knihu si lze na Kopečku koupit. Ve 20 h. **koncertní hold císaři Karlu IV. Alfréda Strejčka a Štěpána Raka:** „Vivat Carolus“.

Poprvé ke Stolu Páně - slavnost dětí 3. tříd v orlickém kostele 14. června v 10.15 h.

Koncert ZUŠ v orlickém kostele 16.6. v 17 h.

ZÁPIS Z FARNÍ RADY 13. ČERVNA

- Pan Václav Faltus vyčistil žlaby orlického kostela a je ochoten je jednou za dva roky vybrat. Informoval farní radu o závadách na kostele, které jsou vidět shora. Pan farář bude závady konzultovat s vikariátním technikem panem Samkem.
- Na orlickém kostele potřebujeme zakrýt pletivem prostory na věžích k zabránění hnězdění kavek.
- Pan Paďour připomínal opravu zdi lukavického kostela u vstupu na kůr. Lukavičtí chtějí vybudovat u kostela toalety.
- Panu faráři se podařilo sehnat peníze z grantů pardubického kraje na opravy. Dostaneme 500.000 Kč na opravu střechy kaple na Kopečku a 50.000 Kč na restaurování dveří letohradského kostela. Nedostali jsme peníze na opravu krytiny letohradské zvonice a omítku letohradského kostela.
- Pan farář by rád přebudoval farní stodolu na prostory pro setkávání farnosti, seniorů a skautů. Kdo v vás ví o nějakém grantu, který by nám pomohl, ozvěte se mu.
- 24.5. bude na Orlici zpívat mládež z Mladočova při rockové mši.
- 13.6. červnové pozvání na Kopeček viz výše
- 14.6. přijmou třetí poprvé pozvání ke Stolu Páně
- Příště se FR sejde 17.6. v 19 h. na faře.

zapsala Marcela Náhliková

Lásku, úctu a věnost si slíbili

- 1.5. Libor Martinec a Blanka Adamcová

Je tady jubilejní 20. ročník Mezinárodního hudebního festivalu – Letohrad 2009, který nabízí celkem sedm festivalových koncertů a je pořádán pod záštitou hejtmána Pardubického kraje Mgr. Radko Martinka.

Festival se uskuteční během prvních dvou červnových víkendů. Prvním koncertem bude již tradiční koncert v předvečer zahájení **v kostele Nanebevzetí P. Marie v Letohradě – Orlici. V pátek 5. června ve 20 hodin** se zde představí slovenské Duo Cordefiatio (složené z flétny a kytary) a vzácné barokní varhany rozezní přední nizozemský varhaník Rob Waltmans.

Zahajovací operní galapředstavení se uskuteční **v sobotu 6. června 2009 od 20 hodin na zámecké terase v Letohradě.** V provedení sólistů, baletu, sboru a orchestru Divadla F. X. Šaldy z Liberce zazní světoznámá opera **Prodaná nevěsta** od B. Smetany. Tuto operu Smetana napsal v roce 1866. Prodaná nevěsta si od své premiéry vydobyla zasloužený obdiv obecnosti a později i světové renomé. Dodnes je stálíci repertoáru českých operních divadel a trvalou součástí zlatého fondu světové opery. Nenechte si ujít jedinečné představení naší národní opery. Přijďte prožít jistě i Vám známý děj s Mařenkou, Jeníkem, kockavým Vaškem, Kecallem nebo s komedianty s medvědem.

Provedení opery bude stejně jako vloni ozvučeno, opět bude zastřešeno pódium, které však bude oproti loňsku umístěno bočně

Život Boží křtem přijali

- 3.5. Patricie Linhartová
Emilie Linhartová
- 10.5. Adéla Majvaldová
Adéla Vajrauchová
Alžběta Nováková
Anna Nováková
Adam Tykva

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

- 4.5. Jana Skalického 81 let
- 13.5. Bronislavu Macháčkovou 59 let
- 19.5. Pavla Krobotu 61 let

V orlickém kostele máme už potřetí soubor obrazů. Poprvé to byly fotografie dětí z ukrajinského dětského domova, podruhé obrazy Ondřeje Rady a teď fotografie Jindřicha Štreita. Pokaždé se kostel promění.

Kostel má sloužit ke společné modlitbě - k setkání. To má dva důležité rozměry – setkání lidí a společné setkání s Bohem. Většina kostelů je vyzdobena obrazy a sochami, abychom viděli, že nás Bůh zve vzhůru, mezi společenství světců, do nového prostředí, do nových vztahů. Především v pravoslavných kostelech s mnoha vznešenými ikonami a Kristem Vševládcem, přísně shlížejícím

k zámku a umožní tak divákům kvalitnější zážitek. Vstupenky na toto operní galapředstavení jsou v prodeji v Informačním centru na Václavském náměstí v Letohradě (tel./ fax: 465 622 092, e-mail: info@letohrad.eu). Dodejme však, že se jedná pouze o vstupenky na terasu, ne o místenky. Samozřejmě si můžete vstupenky zakoupit případně až přímo na místě v sobotu 6. června. Kapacita areálu zámecké terasy je skutečně velká. Pokladny u zámecké terasy budou otevřeny hodinu před začátkem představení – tedy od 18.30 hodin. Od 19.30 hod. totiž na terase začíná tradiční slavnostní zahájení MHF spojené s předáváním cen města, s příjezdem F. V. Heka a s předáním prestižní ceny Grand prix.

Následovat budou dva nedělní koncerty v Jablonném nad Orlicí a v Dolní Dobrouči a pondělní koncert na nově opravené varhany v Lukavici.

V dalším červnovém víkendu nás nejprve čeká sobotní varhanní koncert v Horní Čermné. Jubilejní festival pak bude zakončen **v neděli 14. června v 15 hodin** koncertem nazvaným „**Setkání žánrů**“. Na tomto zajímavém koncertě se představí folkové Duo Ťuk a Komorní orchestr Univerzity Hradec Králové. Zajímavý repertoár koncertu (A. Vivaldi – Čtvero ročních dob, Beatles, folkové skladby...) bude navíc doplněn střídáním prostoru – koncert začne v kostele sv. Václava v Letohradě a na svoji druhou polovinu se přesune na letohradské zámecké nádvoří.

Jak vidíte, jubilejní 20. ročník prestižního hudebního festivalu nabízí mnoho hudebních lahůdek. Přijďte oslavit 20. narozeniny našeho hudebního festivalu a nezapomeňte pozvat i své přátele.

Bližší informace naleznete na www.mhf.letohrad.cz.

Na festivalová setkání se těší

František Vaniček

DĚKUJEME paní Heleně Živné, jejich dětem a dětem příbuzných z Moravcova rodu za květnové zvonění na Kopečku. Kdo z nás by tam vydržel každodenně chodit? K tomu dopomůže věnost rodinné tradici, obětavost a smysl pro krásu. Takto se také děti připravují do života.

z kopule, bije hříšník čelem o zem. Orlické uspořádání liturgického prostoru okolo oltáře i občasné zapůjčené obrazy nám připomínají, že Bůh sestoupil k nám, žije s námi a uprostřed nás. Boží syn se dokonce narodil na hnoji. (V Izraeli nevedli slámu ani seno. Josefovi bylo nesmírně trapné, že se mu nepodařilo sehnat nic lepšího. Možná Marie prohlásila, alespoň bude mít klouček protílátky.)

I my potřebujeme protílátky blízkosti Boží. Kdyby se nám nedařilo setkání s živým Bohem, byl kostel jen výstavní síň, nebo muzeum. /v

Společnost F. V. HEKA

Město Letohrad

a Kulturní centrum Letohrad

pod záštitou hejtmána Pardubického kraje
Mgr. Radko Martínka, za finanční pomoci Par-
dubického kraje a Nadace Život umělce
pořádá 20. ročník **Mezinárodního hudebního
festivalu Letohrad 2009**

KONCERT V PŘEDVEČER ZAHÁJENÍ

Duo Cordefiato (SR): Ivica Encingerová –
flétna, Miriam Brülllová – kytara,
Rob Waltmans (Nizozemí) – varhany
pátek 5.6. ve 20 h. - kostel na Orlicí
vstupné: 80 Kč, slevy 40 Kč

Slavnostní zahájení festivalu
předání cen města

předání ceny Grand Prix
sobota 6. června v 19,30 h.
– **zámecká terasa v Letohradě**

ZAHAJOVACÍ OPERNÍ GALAPŘEDSTAVENÍ

B. Smetana – opera PRODANÁ NEVĚSTA
scénické provedení, sólisté, sbor, balet
a orchestr Divadla F. X. Šaldy v Liberci
**sobota 6. června ve 20 h. – zámecká terasa
v Letohradě, vstupné: 160 Kč, slevy 80 Kč**

KOMORNÍ KONCERT

Gabriela Eibenová (ČR) – soprán
Adam Viktora (ČR) – varhany
**neděle 7. června v 15 h. - kostel
v Jablonném n. Orli.**
vstupné: 50 Kč, slevy 30 Kč

KOMORNÍ KONCERT

Hans Georg Reinertz (Belgie) – flétna
Kociánovo kvarteto (ČR)
**neděle 7. června v 19 h. - kostel v Dolní
Dobrouči vstupné: 50 Kč, slevy 30 Kč**

VARHANNÍ KONCERT

Hans Georg Reinertz (Belgie) – varhany
pondělí 8.6. v 19 h. – kostel v Lukavici
vstupné: 50 Kč, slevy 30 Kč

VARHANNÍ KONCERT

Olivier Deheister (Francie) – varhany
**sobota 13. června ve 20 h. - evang. kostel
v Horní Čermné vstupné: 50 Kč, slevy 30 Kč**

ZÁVĚREČNÝ KONCERT

- **Setkání žánrů**

Duo ťuk (ČR)

Komorní orchestr Univerzity Hradec Králové
neděle 14. června v 15 h.

1. část - kostel sv. Václava v Letohradě

2. část - zámecké arkády

vstupné: 80 Kč, slevy 40 Kč

*Partněři: Město Jablonné nad Orlicí, Obec
Dolní Dobrouč, Obec Lukavice, Římskokatolická
farnost Letohrad, Farní sbor Českobratrské
církve evangelické v Horní Čermné*

DOPISY ČTENÁŘŮ

PODĚKOVÁNÍ JANĚ ANEB ZAMYŠLENÍ NAD SEBOU SAMÝM

Pracovat s dětmi není vůbec jednoduché, a proto děkuji touto cestou Janě Skalické, že se dětem tolik věnuje. Většinou to pokládáme za samozřejmost, ale ono by to tak být nemělo. Jana nejenže učí děti náboženství, ale dokáže poutavě vyprávět o Pánu Bohu, že si to rádi poslechnou i dospělí. Přitom dělá ještě spoustu věcí, co se týče dětí, které by dělat vůbec nemusela. Myslím si, že v dnešní době by málokdo z nás měl nervy na to, aby učil děti, není to snadné. A to se najdou lidé, kteří jí vyčíní za to, že děti nezůstávají po dětské mši na májové pobožnosti. Bylo by zajímavé se zeptat, kde mají oni své děti a vnoučata? Víím, že je těžké křesťanské učení dětem vysvětlit tak, aby je to zaujalo, ba dokonce bavilo do kostela chodit. Za to nikoho neoduzuju. Ale také nekladu nároky na toho druhého, když mně se to nedaří. Takže si važme práce druhého a nepodrážejme mu nohy. Janě bychom měli být vděční, že děti dokáže přivést do kostela, nebýt jí, spousta dětí už by tam nechodila. Proto by se měl každý zamyslet sám nad sebou, zda svými požadavky neublíží někomu druhému, třeba zrovna jí. Myslím, že když děti mají ráno náboženství a školu, potom zájmové kroužky a večer dětskou mši, těžko už budou mít náladu se ještě modlit dlouhé litanie. Když si zazpívají při mši svaté nějakou mariánskou písničku, tak to pro ně splní svůj účel. Navíc je to věcí rodičů, zda děti po mši zůstanou, ne Jany.

A proto ti, Jano, patří velký dík za práci, kterou děláš a přejeme ti sílu, aby ses nenechala zdeptat nesmyslnými požadavky od lidí, kteří s dětmi nikdy nepracovali. Za většinu maminek děkuje Hela Živná.

Na svatbě manželů Homolkových, kterým jsme na Orlicí nedávno křtili syna, jsem se setkal s paní Pavlou Francovou, roz. Valníčkovou. Už tenkrát mě zaujala, ale nevěděl jsem, že je to osobnost známá širší veřejnosti. Mnozí z vás ji, na rozdíl ode mne, znáte a víte, že je nevidomou sportovkyní světového formátu, psychoterapeutkou, výtvarnicí atd. Paní Marie Jägerová ji v kostele poznala. Napsaly si a jejich dopisy přetiskujeme.

Paní Pavlu určitě pozveme na besedu. /v

Hezkou neděli, paní Pavlo,

nedá mi to, abych se s Vámi nepodělila o dnešní zážitek.

Byla jsem na mši sv. v orlickém kostele a od chvíle, kdy jste mě zaujala při zpěvu žalmu, jsem namísto zbožného usebrání přemýšlela, odkud Vás znám. I když jsem se v našem kostele setkala už z mnoha

zajímavými a mediálně známými lidmi, Vás jsem si nemohla stále přesně zařadit. Přemítala jsem o sportu, pak zas výtvarnictví a zvědavost mě donutila pátrat na internetu, právě křestní jméno Pavla mi bylo povědomé. A tak jsem vypátrala Vaše stránky a trochu si počítla. Chci Vám vyjádřit hluboké uznání za to, co jste v životě, i přes své obtíže, dokázala. Mnohým z nás by Vaše ctivost, cílevědomost a úsilí mělo být příkladem a posilou v našich „potížích“.

Přijměte, prosím, moje vyznání, i když bych mohla být Vaší matkou, přeji Vám, ať Bůh provází Vaše kroky na všech cestách této země, ať žehná Vašim rukám, které dovedou tak kouzlit a slunce ať Vám svítí nejen nad hlavou, ale především v duši. Zároveň přeji, aby se Vám dařilo v roli kmotry malého Vilímka doprovázet všemi úskalími víry a celým životem. Mějte se moc krásně a užívejte krásného a teplého jara se svými blízkými.

S pozdravem Marie Jägerová
P.S. Trochu mě mrzí, že při představování rodičů Vilímka p. farář neztratil taky několik slov o Vás, nejen, že byste si to zasloužila, ale určitě mohlo být pak o pár usebranějších duší na mši víc. Budu mu muset udělit přátelskou výtku.

Srdečně Vás zdravím, milá paní Jägerová,

a velmi děkuji za nečekané e-mailové překvapení. Mrzí mne, že jsem Vám narušila nedělní usebrání. Byl to pro mne u Vás v Letohradě nádherný zážitek a přála bych si mít takové živé společenství i někde v Praze. Účast na bohoslužbě mi po čase opět dodala naději, že faráři se skutečným zájmem o lidi a schopností být pro ně ještě v naší církvi existují a že společně slavení Božího díla mezi námi se pak může stát velkou společně prožívanou radostí. Takže naopak musím poděkovat já Vám do Letohradu za tento mimořádný zážitek. Kmotrovství pro mne bylo jen přidanou hodnotou, ale samozřejmě i velkou poctou mých přátel a závazkem do budoucna. Jsem ráda, že se pozornost soustředila na rodiče a Vilímka, nemyslela bych, že by moje osoba měla být jakkoli zvlášť představena. Kdyby ale Vaše společenství někdy mělo zájem, čas od času si mne z různých míst zvou na besedy, takže by bylo možné domluvit se i s Vámi. Ještě se Vám musím omluvit, že jsem svoje webové stránky už delší čas neaktualizovala a některé skutečnosti na nich uváděné už neplatí (třeba už nepracuju ve sdružení Okamžik). Přijímám Vaš milý pozdrav tedy i jako upomínku pro sebe něco s tím webem konečně udělat. I já Vám přeji mnoho dobrého do všech Vašich cest životem a především neutuchající důvěru, že, ať už se nám děje cokoli, náš Pán je stále s námi, stále se o nás zajímá, stále stejně mu na nás záleží.

Pavla Francová

SAMÉ DOBRÉ ZPRÁVY

Už dlouho mě hlodá jeden pěkný úkaz a vadí mi, že jsem s ním sám. Kulturou se obvyklejiše myslí ta všeobecná a známá, měřená počtem knih, divadel, koncertů ... Ale pod ní běží ta drobnější, která je možná životně důležitější a žila by, i kdyby stát se svými kulturními zařízeními padl.

„Snad vám udělám radost tímto našim ‚samizdatem‘, který nám jako dárek k Vánocům vyrobila rodina ...“ píše Anna Tučková. Slovensko, země neznámá, jmenuje se kniha obsahující záznamy, dopisy, reportáže staré třicet let, kdy je Tučková a Alois Svoboda neměli kde uveřejnit. Kniha je neprodejná, je jen pro rodinu ...

Jako už mnoho let, dostáváme z Olomouce Hanácký kalendář: i na tento rok došel. Takové kalendáře vycházejí i jinde. Tento obsahuje krom jiného třetí pokračování Deníku stařenky Buršíkové z let 1919 až 1945, a co se tam člověk dočte, to se v žádné úmyslné literatuře nenajde. Stařenka psala ... pro koho, když o mně nevěděla? Já nemíním tlumočit, co psala; já u toho zas cítím přání, jež se mi nikdy nesplňuje: aby to četly moje děti a jejich děti. A to mívám často. Do takové povinné četby patří i Jiří Karen: Dopisy z Rajchu (1941-1945). Je to částka národní zkušenosti. A ty dopisy vydala roku 2006 jen tak, proč, Zuzana Podmelová: kdo to je?

„Vlastním nákladem“, to je teď nově oblíbené nakladatelství. V něm vydala Jitka Olivová (2009) sešitek s názvem Jak jsme žili o životě učitelské rodiny na Valašsku před válkou. K témuž nakladatelství se uchýlila Karla Krátká, učitelka z Rakovníka. Píše výborné básně, ale protože krom duše a těla svrbí ji politika, píše nenapravitelné komentáře a fejetony, které jí krom výjimek nikde neberou. A jsou některé lepší, než čtu v novinách; ale místa v novinách jsou obsazena, že.

Musela si tedy sama vydat knížku Jak jsem se stala NERUD(N)OU.

Tu má velkou kulturní a duševně sanitární úlohu místní tisk a všecko, co umějí dělat lidé v místech. Vodňanské muzeum a galerie vydaly vzpomínky na Josefa Holečka O mém tatínkovi, které napsala Jelena Dolanská. Vyšly ve 250 výtiscích, což je pro všechny knihovny a čtenáře málo! Městská knihovna v Rychnově nad Kněžnou vydala Pověsti a památnosti města, které v letech 1886-1890 psal učitel Antonín Ludvík do týdeníku Posel z podhoří. Příběhy pravdivé či smyšlené, humorné nebo strašidelné; bavíte se, ale ještě víc se dovídáte, a žasnete nad životem. Výborně je ilustroval J. F. Palme.

Naprosto povinně měli byste vy i vaše děti číst knížku vzpomínek a rozhovorů, které vycházely v letohradském Okénku do farnosti a byly vždy jeho nejzajímavější částí. Připravila je Iva Marková. To by se mělo číst ve školách jako literatura a já bych i věděl jak: každý žák by měl vybrat příběh, který ho nejvíc zaujal. To všecko ještě ani nebylo o komunismu napsáno, co tam je.

Pobídnutí k těmto samým dobrým zprávám o svátcích byla mi knížka, kterou jsem dostal na besedě v hotelové škole v Žatci. Vydala ji základní umělecká škola a je to čin originální, znamenitý. Kniha obsahuje obrázky asi čtyřiceti žáků ve věku od šesti do osmnácti let, kteří měli za úkol namalovat, nakreslit stavby, pomníky, ulice a náměstí. Vznikla obrazová reportáž a žasl jsem nad rozpětím talentů, postřehem a výrazovými způsoby: světlo, stín, prostor, perspektiva ...

Největší a obdivuhodnou bizarností je sešitek, který vydal Svatopluk Pastyřík, profesor češtiny v Hradci Králové, pro „svě rodice a rodáky“: Onomastické a jiné příspěvky k historii Tlumačova. Čte se to jedním dechem. *Ludvík Vaculík, LN 12.5. 2009*

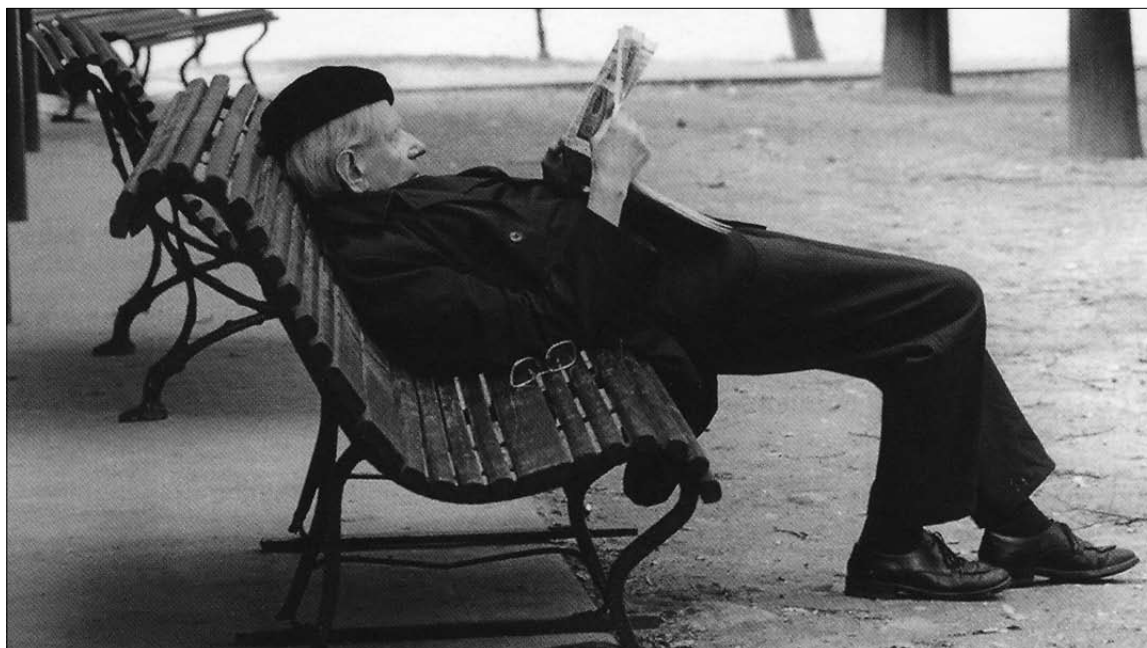
ŽIVOT JE KRÁSNEJ

Za to, že žijeme v blahobytu, býváme trestáni nutností se rozhodovat, jak naložit s volným časem, který často určuje, jaký náš život je. Lidé, pracující v potu tváře od slunka do slunka, aby se užívali, naše starosti neměli. Je až neuvěřitelné, kolik život nabízí možností, čím čas, který nám přebývá, naplnit. Býváme udiveni rozdílnostmi, které objevujeme, když vstoupíme do životů jiných lidí a poznáváme jejich lásky, vášně a závislosti. Já jsem třeba závislý na poslechu vážné hudby. Zvykl jsem si na ni. Tichá klasika je tapetou pro veškeré mé domácí konání. Taky mám rád bilaterální rozhovory, zadumanou samotu, domov, klid, přírodu, v létě pěšky, v zimě běžky – jak se píše v seznamovacích inzerátech. Pro někoho jiného by to musela být nuda k nepřežití. Jak oproti tomu musí být vzrušující rozmanitý, dynamický, dobrodružný a romantický život alpských lyžařů, nepálských cestovatelů, ale všelijakých pěstitelů, chovatelů, sběratelů, a což teprve těch, kteří rádi soutěží, závodí, sází, či basketbalovým míčem do koše hází. Zvláště atraktivní je asi život slavičů svátků, narozenin, výročí a pravidelných návštěvníků párty, premiér, vernisáží.

Vzpomínám si, s jakou chutí jsem už jako student chodil do Rudolfiny na generálky Beethovenových symfonií. Nejdřív jsem sledoval souhru nástrojů, kdy nastoupí smyčce, dřeva, plechy. Mrazilo mě v zádech, když po něžném pianissimu nastoupilo mohutné forte. S obdivem jsem myslel na toho, kdo to zkomponoval, a mnohdy se nad slyšenou krásou neubráníl dojetí. Nakonec jsem byl rád, že jsem se narodil do toho strašného a krásného světa. Zážitky to byly až kýčovitě sentimentální, bez nich ale pro mě nebylo posluchačské, divácké nebo čtenářské rozkoše. Myslím si, že silně jsou v lecčems podobné pocitům, které mívají zamilovaní. Sám si teď nedovedu představit chudobu života, kdybych býval takových zážitků neměl.

Na druhé straně jsem se jako dokumentarista nemohl ubránit závisti, když se mi při zabíjáčce hospodář do kamery vyznal, jaká je to rozkoš mít k nedělnímu obědu vepřo-knedlo-zelo, k tomu chlazenou dvánáctku a pak, když máma v kuchyni cinká nádobím, si dát dvacet. Nemůžu než mu dát taky za pravdu. Život je krásnej!

Jan Špáta

RODINA

DOBŘÁ NENÁVIST BRÁNÍ POMSTĚ

„V terapii po pacientech nevyžadují, aby agresorům odpustili. Myslím, že to není možné“, říká přední britský terapeut traumatu Earl Hopper. Nenávist musíte respektovat. Je ovšem důležité zdržet se jednání, které by si nenávist přála.

Někteří lidé říkají: Co tě nezabije, to tě posílí. Co na to říkáte vy?

Když přijdete o nohu, jak vás to posílí? Realističtější by bylo říci: Co tě nezabije, to tě zraní, oslabí.

Můžeme nějak zvyšovat svoji psychickou odolnost? Pěstovat si optimistický pohled na život?

To bohužel nevím, ale určitě pomáhá příznivé prostředí. Traumatizovaní lidé se mohou v různých prostředích cítit buď zahanbení, doslova paralyzováni studem, anebo také pochopení. V terapii často nacházejí pochopení. Jedním z aspektů optimistického náhledu na život také je, že se vyrovnáte s vlastní konečností. Pokud nejste věřící, potřebujete se nějak identifikovat s lidmi, kteří tu budou po vás. Mohou to být vaše děti, studenti, pacienti nebo třeba čtenáři, prostě mladší lidé. Potřebujete něco předávat.

A co pozitivní psychologie?

Respektuji tento směr, často jde vlastně o kognitivní terapii. Je hezké smýšlet optimisticky. Nicméně moje zkušenost říká, že je nesmírně důležité dovolit lidem, aby byli slabí, dovolit jim, aby smýšleli i pesimisticky. Nesmíme je za tyto jejich přirozené myšlenky a slabosti trestat, neboť tím bychom je ještě více oslabili. Západní tlak „be happy“ je psychickým břemenem a schází zde jistý „tragický cit pro život“. Jako vás může traumatizovat tělesné zranění, tak vás může ničit i společnost. A já jsem jako mladý psychoanalytik vnímal, že traumatu není v teorii psychoanalýzy věnována dostatečná pozornost.

A měl jste nějaký osobní důvod, proč vás trauma zajímalo?

Ano, pochopitelně existuje i moje osobní rovina, proč jsem se začal zabývat terapií traumatu. Ke konci 70. let jsem si uvědomil, že se zvyšuje antisemitské naladění v Anglii. Mnoho lidí nevědělo, že jsem Žid. Neskrýval jsem to, ale nijak zvlášť to na mně znát nebylo. Najednou se mi však začaly stávat takové věci, jako že třeba na večeri s kolegy či známými, které jsem znal roky, začali tito lidé otevřeně negativně mluvit o Židech. Dost mě to šokovalo. A byli to lidé vzdělaní, z vysokoškolského a psychoanalytického prostředí. Poslední kapkou bylo, když jsem při jedné takové příležitosti musel vyslechnout, že Hitler nezabil dost Židů. V tu chvíli mi bylo jasné, že to téma musím otevřeně konfrontovat. Což je jeden z důvodů, proč jsem začal pracovat s lidmi přeživšími nacistické koncentrační tábory a s jejich dětmi.

Lidé, kteří zažili vážná traumata, o svých

zážitcích často odmítají mluvit, což zejména jejich blízké, často potomky, trápí. Doporučil byste jim, aby tuto nechuť mluvit o svých traumatech překonali?

Obecná odpověď zní ano. Ale záleží na věku dětí, rodiče musí najít způsob vyprávění, který jsou jejich děti schopné zvládnout, porozumět mu a přijmout je.

Nemůže se stát, že rodiče, kteří vyprávějí „proti své vůli“, toho později litují?

Nemohu mluvit za všechny, ale klinická zkušenost obecně řečeno ukazuje, že pokud dotyční dokáží o těchto věcech mluvit, nejen že jim to uleví, ale redukuje i nevědomé tendence dětí obsesivně sprádat příběhy: co asi

rodiče zažili? Pravda o rodičích je často pro děti méně zneklidňující než příběhy, které si vymýšlejí. Děti přeživších se často stávají nevědomými nosiči celého příběhu a otevřená komunikace o tom všem jim může pomoci se z něho vymanit. Rodinná terapie je zde velmi důležitá. Je to však velmi podceňovaný a málo užívaný způsob terapie. Je dobře, když spolu mohou rodinní příslušníci otevřeně hovořit a přítomnost cizího člověka, terapeuta, jim pomáhá. Usnadňuje komunikaci tím, že poslouchá a vytváří „bezpečné prostředí“.

Hororům života neuniknete, hrozná věc se stávají a je důležité nepředstírat, že se nestaly. Měli bychom umět najít cestu, jak o nich mluvit, a mluvit i o svých úzkostech, zmatení, nejistotách a těžkostech. Musíme být schopni truchlit, abychom mohli odpustit. Lidé nemají prostor a čas na truchlení. Skutečný zármutek je pro ně příliš bolestivý. A tak se mu snaží vyhnout. Pořizují si děti, aby nemuseli truchlit. Přeživší třeba mají děti proto, aby nahradili lidi, kteří zemřeli. Takové děti ale principiálně nejsou svobodné. Samozřejmě že se nikdo nerodí svobodný, jde ovšem o míru. A pokud chcete tento přenos přerušit, musíte o tom hovořit.

A máte ještě jiný recept, jak se vyrovnat

s traumatem?

Popravdě nemám, i když bych si jej mít přál. Mí pacienti se často ptají, jestli nemám pilulku či nějaký vynález, jestli je nemohu třeba zhypnotizovat, aby zapomněli. Život jim připadá krátký na to, aby zapomněli. Život jim připadá krátký na to, aby podstoupili dlouhodobou terapii. Jenže to si nevybrali toho pravého, protože já žádné kouzlo nemám. Truchlení je ale důležité. Traumatizovaný člověk je jako bezhlavý. Když je ve společnosti zavražděn vůdce, má to vážné následky i proto, že lidé se s vůdcem identifikují. Místo aby truchlili, snaží se ztrátu kompenzovat, mstí se. Výsledkem jsou často další vraždy. A podobné je to u jedince: místo zármutku se snaží jednat.

Ti, co chtějí rychle řešení, zapomenutí na traumata a „zbavení se“ jich, u mě nepochodí. Mohu je ale na dlouhé cestě zármutkem a přidruženými úzkostmi a zklamáním provést. Mohu je přivést k pravdě o sobě samých a porozumění si, k rozpuštění krusty, kterou kolem sebe vytvořili. Přitom je ale důležité tuto krustu respektovat, protože to, že vznikla, mělo svůj důvod. Lidé totiž většinou dělají to nejlepší, co mohou.

Jak pracujete s nenávistí?

Řeknu vám něco, s čím možná nebudete souhlasit. Dobrá a zdravá nenávist totiž brání pomstě. V terapii po pacientech nevyžadují, aby agresorům odpustili. Myslím, že to není možné. Rozumím tomu, proč to společnost chce a vyžaduje: domnívá se totiž, že to se pak každý bude cítit líp. Ale realisticky je důležité být schopen nenávidět, ovšem zvládnout svou nenávist tak, abych na jejím základě nejednal. Nenávist musíte respektovat. To je v terapii traumatu velmi důležité.

Lidé mi často vyčítají, že rozumím pouze etice Starého zákona, ale nestudoval jsem z Nového. Ale to není správné, protože víme, že je rozdíl mezi našimi pocity, fantazií a vírou na straně jedné a nařizeními vnitřního svědomí na straně druhé. Je rozdíl například mezi předsudkem a diskriminací. A to nejlepší, co můžeme udělat, je rozbít spojení mezi předsudkem a jednáním na jeho základě. Tomu říkám zlaté pravidlo: jednej s druhými tak, jak si přeješ, aby bylo nakládáno s tebou.

A traumatizovaní lidé?

Logika nevědomě myslí traumatizovaných lidí mluví trochu jinak: tito lidé věří, že by se měli chovat k ostatním tak, jak bylo nakládáno s nimi.

Důležitým krokem je vytvořit traumatizovaným lidem prostředí, v němž se budou cítit bezpečně, nebudou se bát nenávidět. Skutečná odolnost a zralý optimistický přístup musí být založen na autenticitě, nikoli na infantilní víře, že odpouštět se má. Abych mohl odpustit, musím si nejdřív připustit, že se mi vůbec nechce. Naopak, že si přeji pomstít, chci, aby původce mé bolesti trpěl tak, jako jsem trpěl já. Teprve když si to uvědomíte, můžete s tím pracovat.

Psychologie dnes, leden 2009

NÁŠ ROZHOVOR

Zeptali jsme se starostky jednoty Orla Orlice, paní Ing. Jany Štěpánové:

Kolik má vaše jednota v současnosti členů a jaké nabízíte aktivity?

K 31.12.2008 měla naše jednota 183 členů. Ze sportovních kroužků je největší florbal, který má oddíl pro žáky, žákyně, dorostence, muže a ženy. Hned za ním je stolní tenis, dále fotbal, rehabilitační cvičení pro ženy a cvičení maminek s dětmi. A v kulturní oblasti se chystáme obnovit tradici divadla a loutkové divadlo.

Jak je budova Orlovny využívána dále?

Funguje zde knihovna, pohostinství, jsou zde pořádány plesy, soukromé akce, taneční, divadla, přednášky, chodí sem cvičit děti ze ZŠ Orlice. Díky tomu, že můžeme budovu pronajímat, se nám daří pokrýt část provozních nákladů Orlovny, dále nám přispívá Ústředí Orla, Město Letohrad a jednotlivé oddíly mají své sponzory.

Jaké máte úspěchy na sportovním poli?

Největší asi ve florbale, který se od r. 2002, kdy u nás pár kluků začalo honit míček po sále, vypracoval do dnešního stavu. Oddíl mužů postoupil až do 2. ligy ČR, kde letos skončil na 3. místě. Pěkné výsledky mají také stolní tenisté, muži se umístili v krajské soutěži na 5. místě.

To vše by nebylo možné bez dobrovolníků, kteří kroužky ve svém volném čase a zdarma vedou. Za to jsem všem velmi vděčná a jsem ráda, když se jim daří, a mohou být tou radostí částečně odměněni za své úsilí.

Jak vnímáte postavení Orla v dnešní době?

Myslím si, že tato organizace má na vesnici své místo, nabízí lidem různé aktivity, které mohou být alternativou masové zábavy. A poměrně velká členská základna u nás mi toto přesvědčení potvrzuje.

Ve funkci starostky jste 9. rokem a za tu dobu prošla budova Orlovny, která pochází z r. 1934, rozsáhlou rekonstrukcí. Jaký

je stav prací dnes?

Tu funkci mohu dělat jen díky mému rodinnému zázemí, je to dost náročné na čas i síly.

Rekonstrukce začala v r. 2003 a pokračuje až do dnešního dne. Za tu dobu se udělala spousta práce – výměna oken a hlavních dveří, nové podlahy, nová střecha, zateplení sálu, výmalba, klimatizace a rekuperace, vstupní schodiště, přístavba nářadovny, rekonstrukce jídelny, bezbariérový vchod, atd. Celková částka těchto investic činila 8 mil. Kč, které jsme dostali od Ministerstva školství a naše spoluúčast činila 650 tis. Kč. Čeká nás ještě kolaudace a splacení úvěru.

Rozdíl mezi Orlem a Sokolem byl v minulosti asi vnímán citlivěji než dnes.

Jak jej posuzujete dnes?

Orel vede mládež nejen ke sportu, ale snaží se rozvíjet i duchovní stránku člověka. Proto spolupracujeme např. s Českou křesťanskou akademií v Letohradě formou pořádání vzdělávacích přednášek.

Děkujeme za rozhovor.

/M

O VZNIKU ORLA

Pod vlivem papežské encykliky Rerum novarum z roku 1881 vznikala na přelomu století v českých zemích řada katolických spolků a hnutí. Ve stejné době se také již projevuje protikatolická zaujatost spolku Sokol, na kterou různé katolické spolky reagují snahou o uvedení do života samostatného tělocvičného hnutí pro mládež. Tyto nové spolky začaly vznikat pod různými názvy jak v Čechách, tak na Moravě. První tělocvičný odbor Skupiny křesťanské sociální mládeže byl založen na Vyšehradě v roce 1911 a z něho vznikl po schválení stanov „První pražský Orel“. Ve východních Čechách vznikla první orelská jednota v Černilově již po katolickém sjezdu v Hradci Králové v roce 1909. Nově zakládaný spolek se stal terčem posměchu

tisku a útoků protiklerikálních žurnalistů, avšak příklad z Prahy urychlil zakládání dalších jednot v Čechách. Jméno spolku „Orel“ bylo převzato od moravských spolků, kde bylo poprvé uděleno v květnu 1909 a rovněž společně s Moravou byl stanoven spolkový kroj.

Během světové války došlo k obrovskému utrpení mnoha milionů lidí jak na bojištích, tak v zázemí a značnému nárůstu odporu proti stávající monarchii. Sepětí katolické církve s vládnoucí rakouskou garniturou a její ne dost angažovaný zájem o věci národní, spolu s útoky části žurnalistiky i spisovatelské obce po vzniku republiky, způsobily značné napětí ve společnosti, které vyústilo do rozkolu i v katolické církvi a také ovlivnilo zaměření orelské organizace. Heslem modernosti a pokroku v novém státě se stalo „Pryč

STUDÁNKY, U RUBÍNKY

Každá krásná žena je krutá
a zahaleně pokořuje právě ony muže,
kteří, nazí, touží pít přímo ze skály.

Ale je to smrt, která přichází k nim
důvěrně blízko
jako nádražní vrabec,
když si na peroně vybalují chléb...

Budu mít děti, říká smrt.

Vladimír Holan

Křik

Ke křiku není nikdy daleko,
číhá v zákruťech myslí. Slyším výkřiky
(své vlastní) pod schody,
na konci uličky v supermarketu,

než je odplaví příval pocitu ztráty. Vše
propadne chaosu, nebo tomu, co je vždy
přítomné:

mé vyhoštěné já, jež šlape na běžícím pásu
zármutku
a čeká, až skončí její umírání.

Patrick McGuinness

od Říma“. Jednota Čs. Orla obnovila svoji činnost narušenou válkou a přihlásila se k nové státnosti s působností pro celé území ČSR. To se stalo na sjezdu delegátů v Brně 5.1.1919. Ke zřízení žup potom došlo v celé organizaci v letech 1920-21.

Vcelku přijatelné soužití Orla a dalších spolků v politickém spektru 30. let dosvědčují řady kulturních aktivit těchto různých organizací v jednotlivých obcích, o čemž svědčí zápisy obecních kronik. Nová situace nastala zřízením protektorátu v roce 1939, kdy činnost většiny spolků byla zakázána, Orel byl zakázán pro činnost nepřátelskou říši, na Moravě v roce 1941, v Čechách v roce 1942. Ve válečné době řada funkcionářů a členů Orla prošla nacistickými věznicemi, řada jich zahynula, byla popravena, sloužila v zahraničních armádách, včetně některých atentátů na Heydricha. Obnovená činnost spolku byla ohlášena v tisku 24.5.1945, na základě dekretu presidenta republiky o neplatnosti opatření z doby protektorátu.

Přes slučovací snahy politických orgánů v roce 1946 se podařilo Orlu uchovat si svoji samostatnost až do nástupu komunistické vlády v roce 1948. Vlastní zrušení spolku není zcela jasné. Jsou uváděna data, podle tisku 15.6.1948, zrušení akčního výboru Orla 1.11.1948 a podle výnosu Národní bezpečnosti byl spolek zrušen 15.6.1950. Toto poslední datum je většinou také přijímáno jako směřodáté.

Stanislav Adamec podle www.orel.cz

Nina Kosterinová Rusko 1936-1941

20. června 1936 Už mám po zkouškách. Je ze mě žákyně osmé třídy a je mi 15 let! A náhle, zničehonic, se objevil ten pocit – měla bych si vést deník. A už je to tu. Ale jak by se měl jmenovat? Dlouho jsem o tom přemýšlela. Začala jsem se ptát sama sebe: Kdo vlastně jsem? A co jsem? Nemám k ničemu žádné nadání... a když jsem tak uvažovala, že nejsem ničím výjimečná, rozhodla jsem se svůj deník nazvat „Deník obyčejné dívky“. Zcela obyčejné. Dokonce mám i takové obyčejné sny. Jiné dívky kupříkladu sní o tom, že se stanou lékařkami nebo třeba inženýrkami. Pro mne je ale budoucnost zatím skryta, jako v mlze.

Svůj deník chci začít datem, které mám v paměti naprosto zřetelně. Bylo to 8. dubna, v den mých patnáctých narozenin. Uspořádala jsem oslavu a pozvala jsem Aliku, Borise, Volod'u, Volju, Lusju, Toňu a Vít'u. Než oslava začala, byla jsem nesmírně nesvá, bála jsem se, že se všichni budou nudit. Ale večer se vyvíjel báječně – nikdy jsem se na žádné narozeninové oslavě tolik nebavila. Také to bylo poprvé, co jsem se „odvážila“ zatančit si s nějakým chlapcem – s Alikem a Vít'ou! Když mi Alik položil ruku kolem pasu a já jemu na rameno, přeběhl mi mráz po zádech – byl to tak vzrušující a krásný pocit.. Tančím již dlouho, tanec miluji, ale nikdy předtím jsem si jej tolik neužila. Alik vymýšlel všelijaké legrácky a zdvihl mne do vzduchu. Srdece se mi zastavilo, nemohla jsem popadnout dech a tvář jsem měla jako v ohni...

Potom jsme hráli na fanty a s Alikem jsme se políbili. Poprvé mne políbil on; podruhé jsem jej políbila já, když se se mnou při odchodu loučil. Volod'a s Lusjou spolu začali při hře flirtovat, ale to se mi nelíbilo, a tak jsem už pak s nimi nehrála. Potom se hrály ještě jiné hry. Všichni se zdrželi dlouho, až do jedenácti hodin.

Byl to pěkný večírek. Utužil mé přátelství s chlapci, ale ochladil naše vztahy s děvčaty. Hlavně Oglobinová byla rozzlobená a později o mně prohlásila, že jsem „odporná ropucha“. Hodně jsme se kvůli tomu hádaly, a nakonec ji přefadili do jiné třídy. Oslavy prvního máje byly velice veselé. Pochodovali jsme v průvodu po Rudém náměstí; viděla jsem všechny naše představitele. Zpívali jsme, tančili, volali hesla... A večer jsme šli na operetu Ptáčník. Moc se mi to líbilo.

Teď si zde sepiši podstatné události poslední doby: zemřel Gorkij a vyšel návrh nové ústavy. Musím přiznat, že ústavě rozumím velice málo, ale cítím, že jde o záležitost, která je pro naši zemi skutečně zásadní. Ale Gorkého smrt mne zasáhla, jako by šlo o úmrtí někoho opravdu blízkého. Máme doma celé jeho sebrané spisy. Četla jsem spoustu jeho

knih a některé z nich mne tak rozrušily, že jsem potom nemohla spát. A nyní je Gorkij mrtev.....

Prožila jsem si spoustu obav, když mne měli přijímat do Komsomolu. Je pravda, že se snažím průběžně číst noviny, ale stejně jsem musela zajít za otcem a požádat jej o pomoc. Hovořil se mnou dvě hodiny, spoustu věcí mi připomněl a jiné mi ozřejmil, zvláště pak o té ústavě. Po rozhovoru s ním jsem šla za Obvodní komisí – všichni byli hodně nesví. Kancelář obvodní komise se mi vůbec nelíbila, byla tam špína, flekaté omšelé zdi a nic k sezení. Připadala jsem si poměrně klidná, ale ostatní říkali, že když jsem od komise odcházela, byla jsem bílá jako křída. Dostala jsem členskou legitimaci, takovou titěrnou bílou kartičku.

Doma jsem ji ukázala tatínkovi. Popadl mě do náručí, vyhodil do vzduchu a pak políbil. „Šikulka, Ninočko!“ A řekl to tak, že jsem měla ohromnou radost a byla jsem na sebe hrdá....

20. října 1936 Dnes jsme ještě viděli tatínka. Dokonce uronil pár slz, než se vydal na tu dlouhou cestu, a všichni jsme měli vlhké oči..

Včera mi tatínek koupil kytařku. Měla jsem takovou radost, že jsem se mu vrhla kolem krku a bez ustání ho líbala. Je taková škoda, že musí odjet. Nyní tu po dlouhé dva roky nebudeme mít našeho drahého společníka, který tak rád pořádal jako překvapení výlety do přírody, vždycky měl báječné nápady.

25. ledna 1937 Nějak jsem svůj deník zanedbávala – první zápis v tomto roce. Často chodím na kluziště, a často i do biografu. V lednu jsem viděla filmy Důvtipný nepřítel, Velká tavba, Princezna Turandot a Floridsdorf. Ve škole mi to nejde. Ať už jdou k čertu, všechno mě to tam hrozně unavuje...

Právě probíhá druhý proces s trockisty. Dozvídáme se příšerné věci. Asi je všechny popraví.

7. února 1937 Ten hrozný proces už je u konce. Samozřejmě budou všichni popraveni. Jak se to jen mohlo stát, že takoví staří revolucionáři, kteří celá desetiletí bojovali za vládu lidu, se nakonec proti lidu obrátí-li?.....

25. března 1937 Stalo se něco hrozného a nepochopitelného. Zatkli strýce Míšu, tatínkova bratra a jeho ženu Aňu. Irma, naše malá sestřenice, musela do dětského domova. Říká se, že strýc Míša byl členem nějaké kontrarevoluční organizace. Co se to jen děje? Strýček Míša, člen strany od prvních dnů revoluce – a náhle je z něj nepřítel lidu!

27. března 1937 Nechápu, co se to děje s maminkou. Pořád jenom křičí a peskuje nás.

Dnes jsem vydrhla podlahu, koupila chléb, zašla jsem za ní do nemocnice, umyla všech-

no nádobí a celý den se starala o Věrušku. Potom jsem se náhodou dotkla Leljiných hraček, ta začala vřískat (pro pláč nejde nikdy daleko) a máma se na mne vrhla jako saň, aby ji bránila. Také mne udeřila. A křičela na mně – že jsem zlá, že se nikdy nevzdám, a tak dále, a tak dále. Mně je to jedno, ať si táhne k čertu. Máma se vždycky zastává jenom Lelji.

29. března 1937 Dnes jsem zase plakala. Za všechno může máma. Celý den mi jen nadává. Co po mně vlastně chce? Život se pro mě stává nesnesitelným... Kéž bych mohla jet za tatínkem na Dálný východ!

16. dubna 1937 Moje narozeniny přešly bez povšimnutí. Jenom Toňa mi dala dárek – malou červenou kabelku. Všichni na nás s maminkou zapomněli.

A teď se stala další hrozná věc. Nedá se to naprosto nijak vysvětlit Zatkli Stellina otce. Byl vedoucí oddělení u Lidového komisariátu těžkého průmyslu. Říká se, že byl prý diverzant...

13. září 1937 Milý tatínku!

Jak se tam máš? S Leljou se nám po Tobě moc stýská. Ve škole se mi daří a účastním se všech společných aktivit. Pracuji s pionýry v Leljině třídě. Jí to ve škole jde také dobře. Ekzém jí ale navzdory léčbě nemizí. Zvolili mne do rady Komsomolu. Nedávno jsme řešili případ jednoho děvčete. Její otec i matka byli zatčeni.

Zpočátku jsem byla proti tomu, abychom ji z Komsomolu vyloučili, ale potom mne ostatní přesvědčili, takže jsem také hlasovala pro vyloučení. Stejně si ale stále nejsem jistá, jestli měla být opravdu vyloučena. Ta dívka plakala, nechtěla z Komsomolu odejít, ale zároveň říkala, že své rodiče miluje a nikdy se jich nezapře. Po schůzi jsem se cítila hrozně, a když jsem přišla domů, dlouho jsem plakala. Copak je to její vina, že její rodiče byli kvůli něčemu zatčeni? Tatínku, už brzy se vrať, pokud to bude možné. Doma je to bez tebe tak opuštěné a smutné.

Spoustu, spoustu polibků Ti posílá Tvá milující dcera Nina

7. září 1938 Celý můj život zalila hrozivá temnota. Otcovo uvěznění je taková rána, že se pod její tíhou celá hroutím. Až dosud jsem hlavu nosila vždy vztyčenou a s hrdostí, ale teď...Nyní mi Achmetov může říci: „Jsme soudruzi v neštěstí!“ Když si jen pomyslím, jak jsem opovrhovala jím a jeho otcem – trockistou. Ta myšlenka mne jako noční můra tíží dnem i nocí. Můj otec že by byl také nepřítel? Ne, to nemůže být pravda, tomu nevěřím! Celé je to jeden hrozný omyl! Matka je klidná a neochvějná. Snaží se nás uklidňovat. Bez ustání někam chodí, někomu píše a ani na okamžik nepochybuje, že se celé to nedorozumění brzy vyjasní.

24. února 1940 Pokud vypukne válka, jsem připravena. Jen jedna věc mne trápí: nemožu se učit střílet, protože jsem krátkozraká

Foto Marek Šáblík

a nemám chuť začít teď nosit brýle.

30. listopadu 1940 První dopis od otce, a takový strašný: zvláštní soud NKVD ho prohlásil za „pro společnost nebezpečný živel“ a odsoudil jej na pět let do vězení. A to strávil ve vězení už dva roky, zatímco probíhalo vyšetřování. Dvacet šest měsíců! Ale při tom všem je s podivem, jak je jeho dopis plný síly a odhodlání.

23. června 1941 Pamatuješ si, Nino Alexejevno, jak jsi ve skrytu duše snila o tom, že zažiješ nějaké velké a převratné události, jak jsi snila o bouřích a nebezpečstvích? Tak je to tu – válka! Krvežíznivá černá nestvůra se znenadání zpoza temných mraků snesla na naši rodnou zem.

Jsem tedy připravena... Chci konečně něco vykonat, chci jít na frontu...

Červenec (přesné datum neznámé) **1941**. Nevíme, co máme dělat. Z Moskvy neustále přicházejí hysterické telegramy: „Opevněte se...“, „Stáhněte se...“ A pokud se máme stáhnout, kam máme jít?

Co se děje na frontě, je nepředstavitelné – fašisté do nás zakrojili jako do másla... A všude jen otázky a nechápavé pohledy: to jsme tak slabí?

2. listopadu 1941 Ano bylo to nádherné léto, plné něžných doteků, lásky, lesních pohádek a slibů „až za hrob“...

Byl zrovna pryč, když jsem se rozhodla ke svému „šilnému“ kroku. Nechala jsem mu tam dopis: „Nebuď smutný, odpusť mi a sbohem.“ Hodila jsem si tornu přes rameno a pěšinou podél lesa jsem vykročila k nádraží. Musím jít tam, kam mne volá má vlast. A nyní už je to vše za mnou – vůně lesa, šepot borovic, vesele tančící břizky a věnce lučních květů...

Dnes jsem se dozvěděla, že Griša už je na frontě – přihlásil se jako dobrovolník.

5. listopadu 1941 Dnes jsem se po Moskvě dlouho procházela a hodně jsem toho viděla. Nejvíce mne zasáhl pohled na jeden dům. Z ulice vypadal naprosto nedotčený. Ale to je jen klam. Zůstala z něho fasáda, za ní není vůbec nic! Za vyraženými okny je vidět jen jasné modré nebe. Jako špatně provedená kulisa...

Dny jsou plny úzkostného očekávání. Hitler shromažďuje síly a chystá se na Moskvu udeřit. Musím se rozhodnout, a to rychle. Nemožu zůstat a jenom přihlížet.

14. listopadu 1941 Ach ne, nejsem z křemene, dokonce ani z pískovce. A právě proto je to pro mne zrovna nyní tak těžké. Nikdo se mnou není a já tu trávím své poslední dny. Myslíte, že mne nepokoušejí všelijaké podlé myšlenky, že se mi chce opouštět naše

Blues líné hospodyně

Už tu stojím před domem
s vypnutým motorem
auto je zadýchané
a ven se mi z něj nechce
strašně tam prší
ani doma na mně nezůstane
nit suchá
pod peřinu totiž prázdno
vyteklo jehle z ucha

Adéla Babková

Foto Veronika Suralová

pohodlné pokoje a jít
čelit neznámému? Ááá,
ani trochu, ani trochu to
tak není... Cítím se tak
osamělá, tak nesmírně mi
v těchto dnech chybí mí
přátelé ...

Procházím se prázdnými
pokoji a všude kolem
mne povstávají a zase
mizí obrazy zašlých dní.
Zde je mé dětství, mé
mládí, zde všude jsou
místa, kde zrála má mysl. S láskou a smutkem se probírám svými knihami, dopisy, poznámkami, znovu si pročítám stránky deníku. A sem tam nějaký citát, opsaný na kousku papíru.

Loučím se se svým deníkem. Kolik let mi byl mlčenlivým společníkem, důvěrníkem mých smutků, svědkem mých proher a mého růstu – vždy mi stál věrně po boku ve chvílích nejtěžších. Byla jsem k němu upřímná a pravdomluvná,, možná jednou, po bouři, nadejde den, kdy se k tvým vbledlým zažloutlým stránkám vrátím. Nebo možná... Ne, já chci žít! Zní to jako paradox, ale je to pravda: právě proto jdu na frontu – protože život je taková radost, protože tolik chci žít, pracovat, tvořit ... žít, žít!

MÁ POSLEDNÍ VŮLE Pokud se nevrátím, všechny mé osobní listiny předejte Leně.

Mám jedinou myšlenku: možná můj čin zachrání otce?

20. ledna 1942

Lidový komisariát obrany SSSR, Hlavní velitelství Rudé armády
Kostěrinové Anně Michajlovně
OZNÁMENÍ č. 54

Vaše dcera Nina Alexejevna Kostěrinová, narozena v Moskvě, padla v prosinci 1941 v boji za naši socialistickou vlast. Věrna své vojenské přísaze při plnění svých povinností prokázala hrdinství a odvahu.

Plukovník Kurjanov

Vedoucí osobního oddělení armády

knihu vydal Vyšehrad 2008

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 31.5.

SLAVNOST SESLÁNÍ DUCHA SV.

7.15 h. Letohrad Sk 2,1-11
8.45 h. Lukavice Ž 104
10.15 h. Orlice Gal 5,16-25
J 15,26-27;16,12-15
17.00 h. evangel. kostel - ekum. bohoslužba

sobota 6.6. 19 h. Lukavice

neděle 7.6.

SLAVNOST NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE

7.15 h. Letohrad Dt 32-40 Ž 33
8.45 h. Mistrovice Řím 8,14-17
10.15 h. Orlice Mt 28,16-20
11.45 h. Červená – poutní slavnost

sobota 13.6. 19 h. Mistrovice

neděle 14.6. Slavnost Těla a Krve Páně

7.15 h. Letohrad Ex 24,3-8
8.45 h. Lukavice Ž 116
10.15 h. Orlice Žid 9,11-15
Mk 14,12-16.22-26

pátek 19.6. Slavnost Nejsv. Srdce Ježíšova

sobota 20.6. 19 h. Lukavice

neděle 21.6. 12. v mezidobí

7.15 h. Letohrad Job 38,1.8-11
8.45 h. Mistrovice Ž 107
10.15 h. Orlice 2 Kor 5,14-17
Mk 4,35-41

čtvrtek 25.6. Slavnost Narození sv. Jana Křtitele

sobota 27.6. 19 h. Lukavice

neděle 28.6. 13. v mezidobí

v Mistrovicích poutní slavnost
7.15 h. Letohrad Mdr 1,13-15;2,23-24
8.45 h. Mistrovice Ž 30
10.15 h. Orlice 2 Kor 8,7-15
Mk 5,21-43

pondělí 29.6. Slavnost sv. Petra a Pavla

sobota 4.7. 19 h. Mistrovice

neděle 5.7. Slav. sv. Cyrila a Metoděje

7.15 h. Letohrad Iz 61,1-3a
8.45 h. Lukavice Ž 117
10.15 h. Orlice 2 Kor 4,1-7
Lk 10,1-5

sobota 11.7. 19 h. Mistrovice

neděle 12.7. 14. v mezidobí

7.15 h. Letohrad Am 7,12-15
8.45 h. Lukavice Ž 85
10.15 h. Orlice Ef 1,3-14
Mk 6,7-13

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741